

Вайнагій А. І.

група АМ-43 (Тернопільський національний
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. філол. наук, викладач Дзюбіна О. І.

НЕОЛОГІЗМИ ЯК ЛІНГВІСТИЧНИЙ ФЕНОМЕН У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Розуміння такого лексикологічного явища як неологізм вимагає роз'яснення походження цього поняття і критерії, які виокремлюють його серед великої кількості інших лексем. Слова, які входять до складу мови у зв'язку з розвитком культури й технологій, зі змінами в суспільних відносинах та в умовах життя людей називаються неологізмами (neologism – від грецької *neos* – новий і *logos* – слово, або метафорично – *newcomer*). Отож, найчастіше неологізми вважаються “новими словами”. Проте виникає проблема коли справа доходить до визначення, які слова вважаються новими, а котрі – ні. Проблема полягає в відносності поняття новизна, так як воно залежить від того, який період часу враховується, як довго слово має статус новизни. При встановленні конкретних часових меж, якими визначається приналежність слова до неологізмів, думки лінгвістів часто не збігаються, проте визнані цифри коливаються від кількох років до кількох десятиліть (в основному 14-20 років). Проте, Ж. Ф. Саблероллю вважає, що “відчуття неологічності” може тривати тільки до п'яти років.

Проблемою неології займалися такі вчені, як І. В. Андрусак, Н. Д. Арутюнова, Р. Берчфільд, О. Л. Боярська, В. І. Заботкіна, Ю. А. Зацний, Н. К. Ізулікін, К. В. Ковтун, Є. С. Кубрякова, Р. К. Махачашвілі, І. І. Мурко, та інші.

У складі неологізмів можна виділити:

– власне неологізми (новизна форми поєднується з новизною змісту): “*bio-computer*” – «компютер, який імітує нервову систему живих організмів», “*thought-processor*” – «компютер, який логічно будує та розвиває ідеї».

– транснамінація, яка поєднує новизну форми слова зі значенням, яке вже передавалося раніше іншою формою: “*big C*” – «(мед.) рак».

– семантичні інновації або переосмислення (нове значення позначається формою, яка вже була в мові): “*acid*” – наркотик, ЛСД.

Під семантичними інноваціями розуміють нові значення уже існуючих слів. При цьому можливі наступні варіанти (за матеріалами «English Learner's Digest»):

1) старі слова повністю змінюють своє значення, втрачаючи попереднє (раніше існуюче).

2) в семантичній структурі слова з'являється ще один лексико-семантичний варіант (ЛСВ) за умови збереження всіх традиційних.

Серед семантичних інновацій останніх десятиліть переважають одиниці другого типу. Так слово “*mafia*” розширило своє значення і стало означати «будь-яка таємна організація, замкнуте коло, клан». Слово “*box*” отримало кілька нових значень. В британському варіанті воно означає «телевізор». Телевізор у США в обставинах неформального спілкування називають “*the tube*” (ще одне додаткове значення в семантичній структурі слова *tube*) або *the boot tube*.

З погляду на спосіб творення неологізми поділяють на:

1. Фонологічні. 2. Запозичення. 3. Синтаксичні, які утворюються шляхом комбінації існуючих в мові зн аків (словотвір). .

Фонологічні неологізми утворюються з окремих звуків. Вони представляють собою конфігурації звуків. Такі слова інколи називають “штучними.” До групи фонологічних неологізмів ми умовно відносимо нові слова, утворені від вигуків. Наприклад: “*Qwerty*” – це неофіційна назва клавіатури друкарської машинки, яка утворилася з перших букв верхнього рядка стандартної друкарської машинки Q,W,E,R,T,Y.

Запозичення. Запозичення як джерело поповнення словникового складу посідають в англійській мові значне місце. Дуже велику роль відіграли 18 запозичення в 13 і 14 столітті, коли в Англії одночасно функціонували три мови : англійська – мова основної маси населення, французька – мова школи, державних і законодавчих органів і латинська – мова церкви і науки. Пізніше запозичення були, головним чином, наслідком розширення політичних, економічних і культурних зв'язків Англії, а також США з іншими країнами. Аналіз запозичень, які прийшли в англійську мову, показує, що традиційні джерела (французька, іспанська, італійська, російська, німецька, грецька, португальська та інші європейські мови) дали 52% запозичень, тобто трохи більше половини.

Коли мова йдеться про неологізми, неможливо не згадати про їх місце у сучасній англійській мові унаслідок науково-технічного прогресу. Як вже було вказано, неологізми пов'язані практично зі всіма сферами діяльності сучасного англословного суспільства. Особливо велика кількість нових лексичних одиниць з'явилась у зв'язку з розвитком комп'ютерної техніки. Такі неологізми можна поділити на кілька семантичних груп. Лексичні одиниці означають поняття пов'язані з роботою на комп'ютерах, наприклад: "*trouble-shoot*" – «знищити частину даних в пам'яті компютера та ін». Велика кількість неологізмів, пов'язаних з використанням комп'ютерів у побуті, утворюються за допомогою скорочення форми *tele-*, наприклад: "*telepost*" – «місце в будинку, де знаходиться компютер». Використовуються й інші типи лексичних одиниць, наприклад: "*a-taxi*" – «замовлення таксі по телефону»; "*a-meal*" – «замовлення обіду по телефону» (в цих двох випадках, так як і в попередніх, передбачається комп'ютерний зв'язок з відповідним центром) та ін. Комп'ютеризація використовується в різних галузях науки і техніки, що призвело до появи великої кількості термінологічних неологізмів: "*biometric locks*" – «біометричні замки»; "*print-scanner*" – «біометричне обладнання, яке розпізнає відбитки пальців»; "*eye-scanner*" – «біометричний пристрій, який розпізнає особливості райдужної оболонки ока (в розмовному мовленні цей пристрій отримав назву "*Eye-Dentity*", "*verification*" – «біометричний пристрій, який розпізнає голос».

Велика кількість неологізмів виникає в зв'язку з соціальними змінами, які відбуваються в країнах. До одних із самих поширених загальних явищ, особливо характерних для Великобританії, відноситься так званий феміністичний рух, тобто рух жінок за зрівняння в правах з чоловіками. Цікаво відмітити, що на початку 80-х років учасники феміністичного руху оголосили англійську мову сексистською, тобто мовою, яка дискримінує жіночу стать. Тут йшла мова про те, що в англійській мові домінує форма чоловічого роду (частіше всього через слово *man* в якості другого компонента назви багатьох професій). В результаті, назви з другим компонентом *-man* змінилися, наприклад: замість "*cameraman*" частіше використовують "*camera operator*", замість "*fireman*" – "*firefighter*", замість "*policeman*" – "*police-officer*", замість "*chairman*" – "*chairperson*", замість, навіть церковного терміну "*mankind*" замінено на "*people*". Результатом боротьби з дискримінацією жінок є використання в писемному мовленні *he \ she* в тих випадках, коли особа яку називають може бути чоловічого чи жіночого роду.

За останні два десятиріччя в англійській мові з'явилося безліч слів, пов'язаних з наркоманією. Так, для позначення однієї марихуани вживають наступні нейтральні по семантиці слова: "*grass, pot, hash, herb, smoke, Acapulco gold, stuff*". Для номінації наркоманів з'явилися слідуєчі синонімічні ряди: "*head, smack-head, pill-head, freak, grass-hopper*". Для опису дій, пов'язаних із вживанням наркотиків, використовують дієслова "*to blow, to hit, to shoot*" – «робити ін'єкцію наркотиків, вколотися». Для опису результатів вживання наркотиків використовують синоніми "*dirty, spaced, zonked*" – «знаходитись під дією наркотиків». Антонім – "*clean*" – використовується для позначення людини, яка не вживає наркотиків, яка не є під дією наркотичних речовин.

Політика завжди була і буде найпродуктивнішим підґрунтям для утворення нових слів. В наш час вона щороку поповнює мову великою кількістю нових фраз і слів, що швидко

лексикалізуються і стають загально-відомими, як, наприклад, такі фрази: "*Clear blue water*" – «ідеологічні розбіжності між прагненнями та вимогами двох політичних партій». Поняття "*political correctness*" – «політкоректність» або «відповідність ліберальних чи радикальних переконань суспільного значення», набуло широкого профілю протягом нашого часу. З появою цього поняття виникло багато нових політкоректних виразів, таких як: "*First Nations*" – «населення, яке раніше було колонізоване».

Отже, неологізмом називають новостворений термін, авторське слово або фраза, що перебуває в процесі входження в загальне використання і ще не включена до державної та загальноновживаної мови. Категорія неологізмів є історично змінною. Виникають же неологізми тому, що з'являються нові предмети і поняття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Смирницький А. И. Неологизмы в английском языке. Иноземна філологія. 1991. № 6. С. 10–14.
2. Зацний Ю. А. Збагачення словникового складу сучасної англійської мови. Запоріжжя: ЗДУ, 2001. 243 с.
3. Левицький А. Е. Актуальні проблеми розвитку неології (на матеріалі сучасної англійської мови). Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка. 2005. № 23. С. 16–21.
4. Англійські неологізми. URL: http://www.referatcentral.org.ua/foreign_language_load.php?id=593&startext=17.
5. Неологізми у сучасній англійській мові. URL: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=667656>.
6. Особливості значення та способи творення неологізмів у галузі комп'ютерних технологій. URL: <http://eprints.oa.edu.ua/918/1/11.pdf>.

Вайнагій В. І.

група АМ–43 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. філол. наук, викладач Остапчук І. І.

THE INFLUENCE OF CULTURAL ASSIMILATION ON THE LITERATURE OF INDIGENOUS AMERICANS

The first attempts in exploration for the establishment of new settlements outside the borders of the Kingdom of England, especially in North America, took place in 1585-1587, during the reign of Elizabeth I. The first name was given to the coast and it was Virginia, ever since actually the whole state is still named after. Before the colonists succeeded, they twice tried to settle on the lands of North America, but failed, as they were attacked by local residents, also there were big problems with the supply of food and with communication with the outside world. Until now, the fate of these first people who tried to populate these previously unexplored lands is truly unknown. But then big private capital rushes into the business, the first joint-stock colonial campaigns appear, which receive a license from the British government to establish a colony. So it was not a small expedition that took part anymore, but huge money was allocated to create a full-fledged colony. According to the facts, this all happened with the aim of spreading Christianity, but the most obvious goal is – the search for gold, copper and other valuable, expensive metals for their subsequent export to Great Britain. And so, already in 1607, the first settlement, later named James Town, appeared. After one winter spent there, only about 60 out of more than 500 people remained due to the extremely difficult relations with the indigenous settlers. But the colonists did not give up their positions.

Soon the first legislative assembly was held in the New World, and in 1619 it all became official. New settlers began to acquire slaves for themselves, - that was the first use of slave labor in North America. With each new arrival of colonists, their occupied territories increased; New Hampshire, Massachusetts, Connecticut, New York, New Jersey, Pennsylvania and others have already appeared. In colonial settlements, Indians have always been used as an object of someone's